

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

שמות קש-ש וימרו את חייהם בעבודה קשה. קש-ה. הנה קש-ש מלשון להקיש דבר לדבר. וזהו בחינת קשר, קש-ר, כי הקשר קושר ומחבר הדברים. וחיבור דברים יוצר בהם חוזק ותוקף, בחינת קושי. וכן להיפך פרוד החיבור, יש בו קושי, כמ"ש (בראשית, מד, ל) ונפשו קשורה בנפשו, והיה כראותו כי אין הנער ומת. וזהו בחינת קרש, קש-ר, כי דרך הקרש להתקשר לקרשים נוספים ולבנות מהם. וכן בקש, ב-קש, והיינו שהאדם מבקש דבר שיש לו קושי בהעדרו. ומאידך יש לו קושי לבקשו. ומי שמבקש ממנו אם משתווה לבקשתו, זהו בחינת הקשבה, קשב, קש-ב. וכאשר מקבלו נעשה קשור אליו, עד המדרגה העליונה שהדבר נעשה שווה אליו.

אולם כאשר נעשה צרוף של ב' דברים שאינם מוקשים זה לזה, נעשה קושי בחיבור, וזהו קשת, כמ"ש אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי (שם, מח, כב), והוא לשון של מלחמה, קשת, קש-ת (וכאשר מתעורר

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כה, ח – ויגווע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ימים ויאסף אל עמיו.

ואמרו (ב"ב, צא, ע"א) ואמר רב חנן בר רבא אמר רב, אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם, עמדו כל גדולי אוה"ע בשורה ואמרו, אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לספינה שאבד קברניטה. והרי שנחסר העולם. וחסרון זה נגלה אף באברהם עצמו, והיינו בזרעו, כמ"ש (ב"ב, טז, ע"ב) תניא, כל זמן שהיה אברהם חי לא מרד עשו, דכתיב ויבא עשו מן השדה וגו'. ותניא, אותו היום נפטר אברהם אבינו ועבר אותו רשע ה' עבירות ביום ההוא.

וכתב בספר קרניים (מאמר ו', והובא בקהלת יעקב ערך טבת) טבת הוא סוד הטור-בה (טבת מלשון טוב, הטבת הנרות, ולכך חל בו חנוכה זכר להדלקת והטבת הנרות) והמת בו נדבק בשכינה שנקרא אתי, גימט' טבת. ובו מת אברהם אבינו, שנאמר תקבר בשיבה טובה, ר"ת טבת, עיי"ש. והיינו שמצד אברהם במיתתו זכה לדבקות בטוב, לדבקות בשכינה. וזש"כ בשיבה "טובה", שדבק בטוב, טבת.

ובעומק, גילוי השכינה שהיה עם אברהם בחייו נסתלק עמו לעולמו, וכמו שכתב המהרש"א (ב"ב, שם) וז"ל, כפל הענין (עולם וספינה), ויש לפרש בזה שהיה אברהם שלם במעלות השכליות ומדות, והיה מודיע לבריות מציאותו ב"ה. גם הורה להם דרך ישרה במדות כמ"ש בפסוק ואת הנפש אשר עשו בחרן. והוא אשר ספרו בהספדו מעלתו במעלות השכליות, או להם לעולם דהיינו הבריות שאבד מהם המורה להם על מנהיגו של עולם שיש לעולם מנהיג ואין העולם נוהג כמנהגו. ועוד ספרו במעלות מדותיו אוי לה לספינה וכו', שדומה העוה"ז לספינה כמ"ש לעיל בריש הפרק, וכמו שאוי לה לספינה שאבד קברניטה המדריכה בדרך הישרה שלא תכשל, כך אוי להם לבריות שאבד מהם מי שהיה מדריך להם דרך הישר במדות, עכ"ל. ולפיכך גילוי זה נסתלק עם אברהם ולכך יש צער לעולם, אולם אברהם עלה עם גילוי זה לגילוי יותר עליון ובעבורו זהו הטבה, ולכך מת בחודש טבת, כנ"ל. אולם מצד העולם נעשה חודש טבת שורש דקלוקל כמ"ש, שהוא חודש של דין, ולכך בו שורש תחלת החור-רבן, עשרה בטבת.

אולם אף כאשר נתעלה לעילא, מאיר משם הארת מה לנבראים, וזהו עומק מ"ש (ב"ב, טז, ע"ב) רשב"י אומר, אבן "טובה" היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם, תלאה הקב"ה בגלגל חמה. והיינו שעתה מאירה הארה זו מלמעלה, מגלגל חמה, ונמשך לה מכח אברהם אבינו עצמו שנמצא לעילא.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

תג, כתרי אותיות. וכתוב (בראשית, יא, יג) ויחי ארפכשד (אפד-כשר) אחרי הולידו את שלח, שלש שנים וארבע מאות שנה, מנין תג.

חכמה

מחשבה. וכתוב (שמות, כח, ו) ועשו את האפד, זהב תכלת וארגמן תול-עת שני ושש משזר "מעשה חשב". ואמרו (יומא, עא, ע"ב) ת"ר, דברים שנאמר בהן שש, חוטן כפול שש וכו', חושן ואפוד, עשרים ושמונה. בחי"נת כ"ח, חכמה, כח-מה. ועיין חזקוני (שם, כו, א) וז"ל, מעשה חשב, זה מעשה אריגה שצריך מחשבה, אבל מעשה רוקח הוא מעשה מחט ואין צריך מחשבה, עכ"ל. וזש"כ (שם, כח, ח) וחשב אפדתו. ועיין בהפלאה שכתב, שחשב האפוד מכפר על "מחשבת" של ע"ז, כי בע"ז הקב"ה מצרף מחשבה למעשה. ועיין בת עין (תצוה, ד"ה וזהו) וז"ל, אפוד גימט' צ"א, סוד וה' בהיכל קודשו, יחודא דתרין שמהן וכו'. וחשב לשון מח-שבה, שיחשוב באפודתו, בבחינת אפוד בחינת יחוד קב"ה ושכינתיה, עכ"ל.

בינה

לב. ועיין אבן עזרא (תרומה, כו, א) וז"ל, ועל דרך הפשט, מעשה חושב אינו רוקם ולא אורג, רק על דרך שעושין היום בגדי משי, כי הצורה שעלתה "בלב" היא חשבון ומחשבתה, ויצירנה בלוח, וישים שני חוטין בחשבון למשוך מרחוק, עכ"ל. ועיין שיטת הקדמונים (ערכין, טז, ע"א) וז"ל, אפוד מכפר על ע"ז, שהרי חוגרו כנגד הלב, עכ"ל. ושורש דבריו ברש"י (זבחים, פח, ע"ב). ועיין רש"י (שמות, כח, ד) וז"ל, האפוד עשוי כמין סינר של נשים רוכבות סוסים, וחוגר אותו מאחוריו כנגד "לבו" למטה מאציליו, רחבו כמדת רוחב גבו של אדם ויותר, ומגיע עד עקביו, והחשב מחובר בראשו על פני רחבו מעשה ארג, ומאריך לכאן ולכאן כדי להקיף ולחגור בו וכו', עכ"ל.

ועוד. סוד התשובה. ועיין אמרי אמת (וישב, תרע"ט, ד"ה וימאן. ושם, תצוה, תרפ"ד, ד"ה הנה ועוד) וז"ל, "אלמדה פושעים דרכיך וחטאים", אליך ישובו (תהלים, נא, טו), ר"ת אפוד. וזהו שאיתא בגמ' (סוטה, לו, ע"ב) באותה שעה באתה דיוקנו של אבא וכו' עתידין אחיך שיכתבו על אבני האפוד, עכ"ל.

דעת

בחינת עמלק. ועיין מאור ושמש (תצוה, ד"ה ונחזור) וז"ל, ע"כ נכתב אפוד מלא בוא"ו, שמעיל האפוד גימט' עמלק עם התיבה, לרמוז שהיה מכפר על מעשה עמלק.

ועוד. דעת דאריך ירך בין כתפין כנודע (עיין עץ חיים, שער שבירת הכלים, פ"ד, ועוד). וכתוב (שמות, כח, ו) ועשו את האפוד וגו', ושמת את שתי האבנים על כתפת האפד. ועיין מחשף הלבן (תצוה) וז"ל, אפוד שהוא רומז לדעת, עכ"ל.

ועוד. משה. וכתוב (שמות, כה, ז) אבני שהם לאפוד ולחשן. שהם - משה. ועוד. חשן - נחש. ועיין רמב"ן (שמות, כה) וז"ל, שהחשן יקראו לו אפוד בדרך העברה, מפני שהוא מחובר בו. וכתוב נמי הגישה האפוד (שמואל, א, כז, ט) ובחשן היו שואלין, עכ"ל. ועיין זוה"ק (פקודי, רכט, ע"ב) אמר ר' יוסי, אפוד וחשן כחדא הוו. ושם (רלא, ע"ב) ובגין כך, תקונא דחור-שנא ותקונא דאפודא, כחדא מתקשרן. ואע"ג דתיקונא דדא לאו איהו כתיקונא דדא וכלא ברזא חדא. וזהו שורש האיסור שלא יזח החשן מעל האפוד. ועיין מצודות ציון (שמואל, א, כג, ו) וז"ל, אפוד, זה יאמר על האפוד והחושן עם האורים והתומים.

חסד

ידים, חו"ג. ועיין רמב"ם (כלי המקדש, פ"ט, ה"ט) וז"ל, ויש לו כמו שתי ידות יוצאות ממנו באריג לכאן ולכאן שחוגרין אותו בהם, והם הנקראים חשב האפוד.

גבורה

זהב. וכתוב (ישעיה, ל, כב) ואת אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דוה. דוה - הוד, שורש קו שמאל, גבורה - הוד. ועיין רמב"ם (כלי המקדש, פ"ט, ה"ה) וז"ל, הזהב שבאריגת האפוד והחשן האמור בתורה ככה הוא מעשהו, לוקח חוט זהב טהור ונותנו עם ששה חוטין של תכלת (תכלית הגבורה - מלכות - תכלת) וכופל השבעה חוטין כאחת.

ועיין מחשף הלבן (ויקהל) וז"ל, אפד עם הכולל גימט' אלהים, עכ"ל.

תפארת

יעקב. ואמרו (סוטה, לו, ע"ב) מידי אביר יעקב מי גרם לו (ליוסף, עיין ערך קטן יסוד) שיחקק על אבני אפוד, אלא אביר יעקב. ועיין סידורו של שבת (ח"א, שורש ו, ענף ג, עלה יג) וז"ל, אפוד בוא"ו ירמוז על בחינת יעקב, כי בתורה נכתב לפעמים בלא וא"ו ולפעמים בוא"ו, וגם הוא ירמוז על דרגת יעקב כי הוא הוא"ו, הוא הבריה התיכון המבריה מן הקצה וכו', דרגה דיעקב כנודע, עכ"ל. ועיין מחשף הלבן (ויקהל) וז"ל, ויום שלישי הוא בתפארת דז"א ובתפארת דידה. ובתפארת דז"א יש שם מ"ה, ומ"ה במילוי מ"ם ה"א גימט' אפד עם הכולל, עכ"ל. ועיין קהלת יעקב (ערך אחותי).

נצח

אפוד - חגורה. במקום תחילת רגלים, נו"ה. ועיין רש"י (שמות, כח, ד) וז"ל, ואפוד, לא שמעתי ולא מצאתי בבריתא פירוש תבניתו, ולבי אומר לי שהוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סינר שקורין פורציני"ט שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים, כך מעשהו מלמטה, שנאמר ודוד חגור אפוד בד, למדנו שהאפוד חגורה היא, עכ"ל. ועיין רמב"ן (שמות, כח) וז"ל, צורת האפוד שיתעטף בו חצי הגוף שכלפי רגליו, עכ"ל.

ועוד. נו"ה, אתר דינקי נביאים. ועיין רמב"ם (כלי המקדש, פ"י, ה"ג) וז"ל, זה שאתה מוצא בדבר נביאים שהכהנים היו חוגרים אפוד בד, לא היו כהנים גדולים, שאין האפוד של כה"ג בד, ואף הלויים היו חוגרים אותו, שהרי שמואל הנביא לוי היה, ונאמר בו נער חגור אפוד בד, אלא אפוד זה היו חוגרים אותו בני הנביאים, ומי שהוא ראוי שתשרה עליו רוה"ק, להודיע כי הגיע למעלת כה"ג שמדבר עם האפוד וחשן ברוה"ק, עכ"ל.

הוד

תרי רגלין נו"ה. ועיין אלשיך (תצוה, כח) וז"ל, על כן יבא האפד שמציאותו באחורי הכהן מאחוריו מנגד אצילי ידיו "עד עקבות רגליו", ויבטל החי-צוניות אשר נדבק לאשר עבד ע"ז מאותה הבחינה. ועולים שתי כתפות ובאים לצד פנים, וחשב האפוד חובר את בשרו מבית בעבר פניו, לקשור ולהמשיך קדוש בחינת פני עליון לאחוריו, עכ"ל. ועיין זוה"ק (פקודי, רל, ע"ב) חשן ואפוד, דא פנים ודא אחור. ועיין רמב"ם (כלי המקדש, פ"ה, ה"א) וז"ל, בזמן שכה"ג נכנס להיכל להשתחוות, ג' אחוזין בו, אחד בימינו, אחד בשמאלו, ואחד באבנים טובות שבאפוד מאחוריו, עכ"ל. ועיין ש"ש (פ"ט, ה"י).

ועוד. הוד והדר, נוי. ועיין רש"י (שמות, כח, ד) וז"ל, והאפוד, שם תכשיט לבדו, עכ"ל. ומצד הקלקול, עיין תורת העולה (ח"ב, פ"מ) וז"ל, כבר נתפרסם היות האפוד תכשיט לע"ז, כמ"ש ואין אפוד וגו'. ולכך נאמר

בענין מיכה ויעש אפוד, עכ"ל.

יסוד

יוסף. כתיב (במדבר, לד, כג) לבני יוסף, למטה מנשה, נשיא חניאל בן אפד. והוא בחינת א-פד, לשון פדיון. עיין בת עין (ויקהל), אפוד - פדות. בחינת תיקון היסוד, פ"ד תעניות. וזהו שאמרו (סוטה, לו, ע"ב) ותתפסהו בבגדו לאמר, באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, א"ל יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות. ועיין סידורו של שבת (ח"א, שורש ו, ענף ג, עלה יג) וז"ל, וזה מרומז באפד שהיא גימט' מילה, לומר כי שמר בריתו, ברית מילה, עכ"ל.

מלכות

בחינת שם. וכתוב (בראשית, י, כב) בני שם עילם ואשור וארפכשד. אפד-כשר.

ועוד. בחינת אבן. וכתוב (שמות, כה, ז) אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן.

ועוד. בחינת תכלת. וכתוב (שמות, לט, כב) ויעש את מעיל האפד מעשה ארג כליל תכלת. ועיין זוה"ק (פקודי, רלא, ע"א).

ועוד. אפדא. ופרש"י (שבת עז, ע"ב) טרקלין של מלכים.

ועוד. דוד. וכתוב (שמואל, ב, ו, יד) ודוד חגור אפוד בד. ועיין רמב"ן (שמות, כח) וז"ל, והאפוד והחשן לבוש מלכות, כענין שכתוב והמניכא די דהבא על צוראך (דניאל, ה, טז), עכ"ל. ועוד. אפוד גימט' מלך עם הכולל. ועיין בעה"ט (שמות, כח, לא) וז"ל, אפוד, בגימט' מלאך, שהיה לבוש כמלאך, עכ"ל.

נפש

מעשה. ועיין בת עין (שמות, תצוה, ד"ה וזה) וז"ל, אפוד בחינת יחוד קב"ה ושכינתיה (גימט' הוי"ה אדנות - אפוד) "אשר עליו כמעשהו", פירוש, במעשיו יעשה מצות ה', שיהיה לשם יחוד קב"ה ושכינתיה, עכ"ל.

רוח

הרגשה. ועיין משך חכמה (בא, יב) וז"ל, אמנם על הלב, מקור ההרגשות, כתיב "בני ישראל", להורות שההרגשות יהיו אל המצות, שרובן המה התאחדות האומה, כמו בית הבחירה וביאה ברגל לירושלים, ולקט שכחה ופאה ומעשר ותרומה, שזה התאחדות האומה, ולכן יהיו ההרגשות עסוקים במצות, ולא יתפתו להטבע להעריץ מה שהלב מתרגש מהם לע"ז. ולכך אמרו (זבחים, פח, ע"ב) אפוד מכפר על ע"ז, עכ"ל.

נשמה

עיין תולדות יעקב יוסף (תצוה) וז"ל, ועשית את מעיל האפוד, ור"ל שיעשה לעצמו חלוקא דרבנן שהוא לשון מעיל, לנשמתו, שהוא מייחד זו"ן, שהוא כמנין אפוד"ד (הוי"ה אדנות גימט' אפוד). וזהו מעיל האפוד, חלוקא דרבנן לנשמתו שהוא האפוד, עכ"ל. ועי"ש (פקודי, ד"ה ובוה יובן).

חיה

סוד הפדיון (עיין ערך קטן יסוד), ואזי נפדה ממות לחיים.

יחידה

עיין אלשיך (תצוה, כח) וז"ל, החיצוניות הוא פרוד, וזה המבטלו הוא אחרות. על כן אפ"ד עולה מספרו אפ"ד במספר קטן, עכ"ל. ועיין מצודות דוד (דה"י, א, טו, כז) וז"ל, אפוד בד, מין לבוש עשויה כעין האפוד של כ"ג, והיא מיוחדת להמתבודדים, עכ"ל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

הרחמים, נעשה הקשת לאות ברית, את קשתי נתתי בענן). והחלק הנדחק מכח התקשרות זו נקרא קש, תבן וקש, והשורש ביעקב ועשו שיש ביניהם התנגשות, ואזי כתיב והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש. וכן חיבור בין איש ואשה באופן שאינו מתחבר כראוי נקרא קדשה (שם, לח, כא). קש-דה. וכן נקרא מוקש, מו-קש. וכאשר בכל זאת נעשה נסיון של חיבור, זהו בחינת שקר, שק-ר, וכמ"ש קשר רשעים אינו קשר, והיינו, קשר - שקר.

וכאשר מצרף עצמו לדבר בלתי מצטרף, זהו בחינת מוקושש, שחייב מיתה. היפך ת' חיים, אמת, נעשה ת' מיתה, שקר. ומי שאינו רוצה להתחבר כלל, הוא נקרא עקש, ע-קש. והיפך השקר, קשט. קש-ט, כמ"ש (משלי, כב, כא) להודיע קשט אמרי אמת.

וכאשר נתקן ומתחבר לדבר באופן של אחדות שלמה, זהו בחינת קדש, קש-ד, בבחינת הרי את מקודשת לי. וכאשר מתקיים דבק באשתו והיו לבשר אחד, אזי זהו בחינת מקשה (כמ"ש (שמות, כה, יח) מקשה זהב). ומדרגת אחד זו, היא בחינת קדש הקדשים, ודו"ק.

ובחינת קשקשת, קש-קש-ת, בבחינת קבע של אחדות, עניינו כמ"ש רש"י (ויקרא, יא, ט) וז"ל, אלו קליפים "הקבועים בו" כמ"ש (שמואל, א, יז) ושריון קשקשים הוא לבוש, עכ"ל. היינו מעין כהדין קמציה שלבושיה מיניה וביה, אחד ממש עמו.

אולם כתב הרמב"ן (ויקרא, יא, ט) וז"ל, אבל לא תבין מלשונם שהם קבועים בגופן ממש ודבוקים בעור הדג, אבל קראום "קבועים", שאינם נדים ממנו, ולא מזדעזעין בו, עי"ש. וכן יש בו בחינת קושי, שהוא בחינת "שריון", כח חזק להגן עליו. אולם מאידך יש פרוד מה בין חלקי הקשקשת ועי"ז יש בו השמעת קול, כמ"ש רש"י (בראשית, מא, ח) וז"ל, ותפעם רוחו - ומטרפא רוחיה, מקשקשת בתוכו כפעמון, עכ"ל.

אולם מ"מ יש אחדות בהם שיוצרת את תוקפה של הקשקשת, כמ"ש רש"י (איוב, מא, ז) וז"ל, הוא חותם שריינו שהוא צר וסגור ועצום, שכל קשקשת וקשקשת דבוקה בו ואדוקה לחברתה שאין בריה יכולה להכותו בין הדבקים, עכ"ל.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף בקש, קדש, קש

קשט, קשת, יקשן, קשר, מוקש, מקשה, קרש, קשקשת, קשב, עקש, נקש, מלקוש, קמש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעילון זה

לעולם, וביחס הזה הם בחי' ג' כלים דייקא, כי כולם כלים, ודו"ק.

פרק ה' מ"ק

ונחזור לענין ראשון כי הנה כל מה שזכרנו עד עתה נקרא צ' דצלם דז"א (והם בחי' נה"י), ודע כי יש דוגמתו ממש על דרך זה ג' בחי' וכל א' מט"ס, ונקראו ל' דצלם והם בחי' חג"ת דז"א וכנגדן ג' בחי' אחרות והם כל א' כלול מט"ס ונקראו ס' דצלם והם בחי' חב"ד דז"א והרי נשלם כל הז"א: הוא חזרה על מה שהתבאר לעיל בסוד הצלם.

הכלל העולה הוא זה כי הנה יש ט"ס דז"א והם חב"ד חג"ת נה"י: וכ"ז הוא במדרגת נה"י, בבחי' ז"א שהוא במדרגת תג"ת ואינו אלא בחי' נה"י הכוללים בלבד כמתבאר לעיל.

וחב"ד הם ס' דצלם. וחג"ת הם ל' דצלם. ונה"י הם צ' דצלם. וחב"ד שהם ס' דצלם נעשין מקיפין לחג"ת שהם ל' דצלם. וחג"ת שהם ל' דצלם נעשין מקיפין לנה"י שהם צ' דצלם. וצ' דצלם שהם נה"י דז"א נקרא ז"א ממש אור פנימי: כנודע וכמ' תבאר לעיל שהלמ' בסוף מקיפין והצ' הוא בחי' פנימי, כי צ' הוא תלת תלת תלת, וזהו כל עניינו שהוא פנימיות ז"א שהוא תג"ת, ואולם גם הל' הוא בחי' תלת תלת מצד שהם מקיפין לפני מיות ז"א שהוא תג"ת, לעומת כך המ' הוא חלוקה של שנים של חסדים וגבורות כנודע, ודו"ק.

וכבר נתבאר כי תחלה נאצל הז"א י' נקודה קטנה, ונקודה זו יש לה רת"ס, והם ג' קוצי י', והם ג' קוין של ז"א, וכל קו יש לה רת"ס, הרי ט"ס שהם חח"ן קו ימין רת"ס, ובג"ה קו שמאלי רת"ס, ודתי" קו אמצעי רת"ס (והרי) ט"ס שרשיות שבז"א: בכללות בחי' נקודה הוא בסוד מלכות, והיינו כי הכל נברא בסוד מלכות, כי בערך לעליון הכל נקרא מלכות, ולכן גם ז"א שהוא בחי' תלת, נברא בשורשו בסוד מלכות. אמנם כמתבאר אינה נקודה קטנה כפשוטו, אלא נקודה שיש בה בחי' תלת, ותלת זה הוא בין באורך שהוא רת"ס שהם גם בחי' ג' קוצי י', ובין בעובי בחי' ג' קוין שהם לרוחב.

ואמנם ז"א אינו אלא תלת, ומה שיש בו הבחנה של ט' היינו מכוח האורך והעובי שעל ידן נעשה מתלת ט', ודו"ק.

ובעומק נוק' יצאה נקודה אחת וחסר לה ט"ס, כלומר חסר לה שורש הז"א, והז"א יצא תלת שהם ט"ס כנ"ל, ושורש הט"ס הגמורות הוא בא"א שאינו אלא ט"ס כי העשירית שבו היא עתיק כנ"ל.

והנה כיון ששורשם אלו הם ט"ס שרשיות מוכרח הוא שכל אחד מהם תהיה כלולה מט' אם כן יהיה טפ"ט: כלומר כל דבר שיש בו התחלקות, אז כל חלק מתחלק באותה התחלקות ולכן מוכרח להיות שכל חלק מן הט"ס מתחלק לט"ס, כי מה שיש בכלל יש בפרט כנודע.

זכור ואל תשכח איך ג' כלים אלו ישנם בעור בסוד קליפה החיצונה ותיכונה ופנימית שבו, וכללות ג' כלים אלו נקראים עור ועל דרך זה בבשר וכן בגידין וכן בעצמות: כפי שהתבאר, המדרגות העליונות כשהם יורדים לתתא הם יוצרים ערך של כלים, כי הז"ת של עליון שהוא שורש לתחתון הם 'כלים' ביחס לג"ר שלהם שהם אורות.

ובזה תבין איך המוחין דעיבור נעשין גולגולתא אל המוחין דיניקה ומוחין דיניקה הם הקרומות ודגדלות הם המוחין ממש, כי הרי המוחין תוך הקרומיות והקרומיות תוך הגולגלתא, והם ג' כלים זה תוך זה: כלומר המוחין דעיבור שבערך לעיבור הם מוחין, הם נעשים כלים שהוא גולגלתא למוחין דיניקה שהם הקרומות, והתבאר במ"א שהקרומות הם ניצוצין והמוחין הם אורות, והיינו שבערך לגולגלתא המוחין דיניקה הם אורות, ובערך למוחין דגדלות הם כלים, ולכן הם נעשים כלים למוחין דגדלות. ולא רק שהקרומות כלים לניצוצין.

והנה הרב כותב שהם ג' כלים, כלומר שגם המוחין דגדלות נקראים כלים ולא אורות, וצ"ב כי המוחין הם אורות.

אמנם בדקות, בפרטות מדרגת אורות למעלה ממדרגת מוחין והם אותיות 'כל צמא'¹, אך מ"מ בהגדרה כוללת המוחין נקראים אורות ולא כלים, כי מה שהם ב' מדרגות בסוד 'כל צמא' היינו שהם בחי' כתר וחכמה, כי האורות הם בחי' הכתר והמוחין הם בחי' החכמה, אבל מ"מ המוחין גם נקראים אורות בסוד 'חכמת אדם תאיר פניו'.

אלא יש כאן נקודה עמוקה, כי אמנם המוחין ביחס לניצוצות ולכלים הם אורות, מ"מ כיון ששורשם הם בז"ת של עליון, שהם בחי' הכלים של הג"ר העליונים, לכן הם נקראים ג' כלים דייקא, ע"ש שורשם.

והיינו שיש כאן ב' הבחנות, מדין האורך ומדין העובי,² מדין האורך שהוא סוד ההדרגה אז המוחין הם אורות ביחס ליניקה שהם ניצוצין וביחס לעיבור שהם כלים. אך מדין העובי שהוא סוד ההשתוות הם כולם בחי' ג' כלים 'שויים', ולכן הם גם זה תוך זה בסוד העובי, ועוד כי כלים הם בחי' הכללות בחי' ההשתוות כנ"ל.

כי מה שהוא בסוד אורך בתוך הקומה שלו היינו מדין אורך מצד שורשו בא"א, כי אריך הוא בסוד שורש האורות לכן ביחס הזה המוחין הם אורות, אולם מדין עתיק שהוא שורש הכלים³ בבחי' שהוא מעתיק מעולם לעולם, הוא השורש שהעתיק מבחי' הז"ת של העליון לבחי' עולם התחתון שהוא כולו כלים ביחס לעליון. כי כל עולם לעצמו הוא בסוד אריך, אולם מה שיש בתחתון יחס לעליון הוא מסוד עתיק, בבחי' מה שהוא מעתיק מעולם

1 כ-כלים, ל-לבושין, צ-צלמים, מ-מוחין, א-אורות.

2 כפי שהתבאר לאורך כל השער הזה.

3 מחמת ז"ת דעתיק שמתלבש בא"א.

מהם יש ג"ס שרשיות והם בחי' אמ"ש, מ' קו ימין מים, ש' קו שמאל אש, א' קו אמצעי אויר. ואלו הג' ספירות שרשיות נחלקות תחלה לט"ס בינוניות, ואח"כ ט"ס בינוניות נחלקות לכ"ז ספירות פרטיות, הרי הם כ"ז כמנין כ"ב אותיות התורה עם ה' אותיות מנצפ"ך בדרך פרטי: והיינו כי סוד האותיות מתחיל בסוד נקודה כנודע שהוא סוד היו"ד, והיו"ד נעשה בחי' ג' קוצין באורך, ואח"כ נעשה ג' ברוחב.

אמנם הט"ס בינוניות הם נגד אותיות הראשונים שהם א"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט', וזהו הם' דצלם, אח"כ על דרך זה הם ט' אותיות שניות והם יכ"ל מנ"ס עפ"צ בל' דצלם, והנה אח"כ על דרך זה הם ט"ס⁴ שלישיות והם ק"ר ש"ת מנצפ"ך ואלו הם הצ' דצלם, והרי הם ג' בחינות, אמנם ספירות הפרטים הם כ"ז אותיות כי גם בהם לבדם יש כמנין כ"ז אותיות התורה: והוא חלוקת טפ"ט שהם כ"ז אותיות. ואותיות דצ' הם המדרגה התחתונה של האותיות, כי ק"ר הוא בחי' 'קרירות', ש"ת הוא בחי' תש כוחו כנקבה, ומנצפ"ך הם אותיות הסופיות שהם שורשי הדינים, לעומת כך האותיות שמתגלות בבחי' הלי' והמ' הם האותיות בסוד המקיפין.

הט"ס בינוניות הם סוד א"ב דאיי"ק בכ"ר וכו' ר"ל א' בחי' נה ראשונה י' שנייה ק' השלישי, וכן על דרך זה בכל השאר: והוא חלוקה נוספת של האותיות והחילוק בניהם הוא כי החלוקה הפשוטה שהיא מא' עד ט' ומי' עד צ' ומק' עד ת' ומנצפ"ך, היא בסוד יושר, כי כל האותיות הם בזה אחר זה בסוד הדרגה, אבל החלוקה של אי"ק היא חלוקה בסוד העובי, כי א' הוא גימט' אחד וי' גימט' עשרה וק' גימט' מאה, וכעזה"ד אותיות בכ"ר ואותיות גל"ש וכו', והוא בחי' עובי של האותיות שהוא התפרטות של אותו דבר, בבחי' השתוות, כי הם שורש אחד של אותיות, כי י' הוא בחי' עובי של א' וכן ק' הוא בחי' עובי של י'.

פרק ו' מ"ק

כלל העולה כי בכל הצלם יש ט"ס שרשיות נגד ט' אותיות של המספר, שאין חשבון למעלה ממנו כנודע לבעלי המספר, כי הרי הי' חוזר לא': אמנם התבאר שמתחיל בנקודה אחת ונעשה ג' שנעשה ט' שנעשה כ"ז ונעשה פ"א, אולם מצד המספר הם ט' שרשיות דייקא, כי בחי' התפרטות הדבר הוא בסוד הטי' שהוא המספר שאין למעלה ממנו.

ביאור הדבר, הרי לכאורה יש י"ס, ולפי הנאמר השתא אין מספר למעלה מט', ואי"כ איך יש בחי' י"ס, הרי

6 ט' אותיות.

באופן זה כי הנה החכמה שבם' דצלם יש לה רת"ס חח"ן שבה וכל א' מהם רת"ס הרי חכמה השרשית נחלקת לט"ס שבה פרטיות, והן פ"א חח"ן וכולם חכמה שבחכמה השרשית, פ"ב חח"ן וכולם חסד דחכמה השרשית, פ"ג חח"ן וכו' לם נצח דחכמה השרשית (והם חח"ן שבה וכל א' רת"ס הרי חכמה השרשית נחלקו לט"ס והם חח"ן וכולם חכמה (שרשית) הרי ט"ס פנימיות וכולם חכמה השרשית). אח"כ הבינה שבם' דצלם וכו': והיינו שביאר התפרטות של החב"ד החג"ת והנה"י שהם כנגד צ' ל' וס', ובכל אחד אחד בפרטות יש צל"ם רת"ס בקו ימין וקו שמאלי וקו אמצעי. והם ג' פעמים כ"ז שהם פ"א, בסוד כסא, שז"א בחי' כסא לעולם העליון, שז"א בחי' כסא לב"ריאה. ובעומק פ"א זה גימט' א"ף שהוא סוד החוטם שהוא כנגד ז"א שהוא תלת תלת שהוא טפ"ט וזה עצמו כאשר נכפל לג' נעשה מדרגת פ"א, ודו"ק.

והנה עתה נכלל הכל ונאמר כי בכל צלם יש ט"ס שרשיות, ופ"א ספי' פרטיות: וכנ"ל שורש הט"ס הוא בא"א, כי מדרגת נוק' היא נקודה אחת והתוסף לה ט"ס מכא א"א, אולם בסוד עתיק, נשאר תלת תלת אחת, כי עתיק נקודה אחת, ודו"ק. ומדרגת ז"א הוא תלת ונעשה ט"ס מכא א"א.

ואמנם כשנחלק צלם זה לג' בחינות שהם מל"ץ כנ"ל, נמצא כי בכל בחי' מהם יהיה ג"ס שרשיות וכ"ז ספי' פרטיות: צל"ם הוא מלעילא לתתא, ומל"ץ הוא מתתא לעילא.

מש"כ ג"ס שורשיות, היינו כי סוד הז"א הוא סוד התלת, הוא סוד הג' אבות, שהם ג' רגלים. ולפ"ז מה שנוק' נמצאת בנה"י⁴ דז"א הוא מחמת הז"א שהוא תלת וביחס למה שהיא עולה למ"קומם ז"א, ואינו מחמת הנוק' עצמה כי היא בסוד נקודה אחת. נמצא שיש ד' חלוקות, חלוקת הג', וחלוקת הטי', וחלוקת הכ"ז, וחלוקת הפ"א. שהם בהבחנה של רת"ס מדין האורך ובחי' ג' קוין מדין העובי, שזה סוד התלת. וכל זאת מלבד הבחנת נקודה אחת שורשית בלבד בלתי מתחלקת, ודו"ק.

ובזה תבין ענין ספר יצירה כי הם י"ס ובהן כ"ז אתוון: הוא השורש של הכ"ז המתגלה בז"א, והם בסוד האותיות שיש בהם גם בחי' ג' קוין⁵, וזה נעשה מהאורך שהם רת"ס ומהעובי שהם ג' קוין וההכפלה בניהם תולדתה כ"ז, ויבואר מיד להלן.

והנה הז"א אינו רק ט"ס: היינו ע"י ההכפלה של הג' אבל יסודו הוא תלת כנ"ל, ומה שהוא ט' ולא י' הוא מצד ששורשו בא"א שהוא ט'.

כי נוקבא היא ספי' א' העשירית, והנה תמצא שכל בחי'

4 אמנם יש הבחנה שהיא ביסוד בסוד נקודה, אבל מה שהיא עולה לנה"י דייקא מחמת שז"א הוא בחי' תלת-נה"י, ודו"ק.

5 דוגמא בעלמא הוא אות ח'.

דאו"א שמתלבשין או מקיפין לז"א.

והיינו כי יש הבחנה שהוא ט' מצד שורשו בא"א כנ"ל, ויש בו הבחנה של פ"א מצד מה שהוא עצמו מאיר בבחי' החוטם, ומה שיש בו הבחנה של כסא היינו בצד מה שהוא כלי להארת מוחן דאו"א.

הנה כל בחי' אלו נקראו בחי' חיצוניות שבז"א כנ"ל שיש בו ג' כלים זה על גב זה, וזהו בחי' כלי החיצוניות שבו, והרי באורכו יש ט"ס כנ"ל: והוא מדין אורך כד' מבאר מיד שיש גם מדין עובי.

ואמנם גם ברוחב ובעוביו צריך שיהיה על דרך זה כנ"ל. ונמצא שצריך שיהיה ברוחב ועוביו ג' בחי' ט"ס הנ"ל: ועובי ורוחב מצד הקלקול הוא שורש הרע, רוחב ועובי ר"ת ר"ע, ומצד התיקון הוא שורש התשובה. ואמ' נם מתבאר שעיקר שורש הט"ס הוא באורך כי שורשו בא"א כנ"ל, והעובי נעשה מכח החלפת העובי והאורך ואז העובי נעשה מן האורך. והיינו כי מה שמתגלה בעתיק בחי' ט"ס היינו כדי להחזיר אותו לאחד בסוד 'מספר' כנ"ל. כי מדין האורך זה התפרטות גמורה ומדין העובי זה אחד שנעשה בו עובי. ומספר בעומק אינו הת' פרטות כפשוטו אלא גילוי האחד בפנים נוספות.

כדי שתהיה כל בחי' זו החיצונה בחי' נה"י והתיכונה חג"ת ופנימית חב"ד, ויהיה ג' צלמים זו לפנים מזו, והצלם החיצון נקרא צלם דנה"י, נמצא כי כל ט"ס שרשיות הנ"ל הם בבחי' החי' צון ואינם רק ג' ספירות גדולות אמיתיות שהם נה"י דז"א כל א' כלולה מג' הרי ט', והצלם התיכון וכו', והצלם הפנימי וכו', ונמצא כי כאשר יתלבשו ג' אלו זה תוך זה ונמצא כי ס' דצלם יהיה בו ג' ממין זה תוך זה וכולם בחי' חב"ד. כיצד וכו' וכולם נקראו אור מקיף ראשון בס' דצלם. אח"כ ל' דצלם וכו', ואח"כ צ' דצלם וכו' והם כ"ז אותיות התורה: הרב מפרט את כל ההת' פרטות הנ"ל והיסוד הוא ברור שההגדלה היא בין באורך ובין בעובי. והיינו כי סוד האורך הוא סדר האותיות א"ב ג"ד וכו' לפי הסדר, לעומת כך סוד העובי הוא יסוד דברי הבעש"ט שא' זה א' אך ב' הם ב' אלפין, וג' ג' אלפין וכעזה"ד, כלומר הוא סוד אי"ק בכ"ר שהכל אחד, וכל ההתפרטות היא התפרטות של אותו הדבר, הוא סוד העובי, סוד ההשתוות, דהיינו שכל ההת' פרטות היא רק עובי של הא'. וזה מה שעתיק מחזיר הכל לא', והיינו שמגלה שכל ההתפרטות של כל האותיות אינו אלא אלף אחד, וכל גילוי הבריאה אינה אלא אחד שהוא אלופו של עולם.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עץ חיים**

הספירה העשירית חוזרת לאחד ונמצא שאין כאן י'. אלא הוא גופא עומק הענין, כי יש בספירות בחי' עליונה שהיא בחי' 'ספיר' ובחי' תחתונה בבחי' 'מספר', מדין ספיר אז יש י"ס, אך מדין המספר הם רק ט', כי אין 'מספר' למעלה מט'. והטעם הוא כי הספירה העשירית הוא בסוד עתיק, כי א"א מתפרט עד ט', והעשירית שלו הוא עתיק בסוד המלכות ששם סוד המספר, ולכן בערך הזה העשירית חוזרת לא'. כי עתיק ספירה אחת, והיינו שחוזרת לאחד.

והוא מדוקדק, כי מצד בחי' ספיר הוא בחי' אור שהוא א"א בסוד אור-ך ולכן הוא מתפשט, אך מדין המספר שבו שהוא בחי' עשירית שלו הוא חוזר לאחד, ואינו מת' פשט יותר, ודו"ק.

והנה מה שכתוב בספר יצירה שיש י' ספירות ולא ט', היינו כי היה הו"א שיש ט', כי מדין המספר אין י' אלא ט', אך מדין הבחי' העליונה שהוא בחי' 'ספיר' הם י' ולא ט'.

והיינו שבחי' האורך מדין ה'ספיר' מגלה שמצד עצמו הוא בחי' התפשטות של י' ונראה כאילו הוא עולם לע' צמו שיש בו י"ס פרטיות, אך בחי' העובי-השתוות מדין ה'מספר' שהוא עתיק מגלה שאין י', ואין עולם לעצמו, אלא הכל חוזר לאחד, כדברי ספ' יצירה "לפני אחד מה אתה סופר" דהיינו שהוא אחד לא כאחד המנוי ולא כאחד הספור. נמצא שבא"א יש בחי' י' מדין הספיר ומה שיש בו ט' הוא מדין המספר, ואמנם אינו מפורש בדברי הרב אך כך נראה עומק הסוגיא.

ויש בו כ"ז ספ' בינוניות נגד כ"ז אותיות התורה: הוא בחי' 'אותיות מאירות' בחי' אור והוא מצד שורש ה'ספיר', כי שורשם בטי' שהוא בחי' א"א בחי' אור. וגם באותיות יש בהם בחי' שהם 'מספר' ומדין המספר הם חוזרים לאחד, ולכן הם כ"ז כי הם טפ"ט ולא י'.

ויש בו פ"א ספירות פרטיות שלימות והם גימט' כס"א, להורות כי הת"ת נעשה כסא אל הכבוד של מעלה ממנו: והוא מלבד ההבחנה שהוזכ"ל שז"א הוא בסוד החוטם שהוא פ"א-א"ף, יש בו הבחנה שהוא כסא ללמעלה ממנו, בבחי' 'כלי'. והיינו כל כל בחי' צל"ם הם הארת מוחין דאו"א שמתלבשים או מקיפין² בז"א, והוא מה שמוחין דאו"א לא עולים בשם מחמת התלב' שותם במוחין דז"א³, וביחס הזה ז"א הוא כסא למוחין

7 מדין הצ' מתלבש לתוכו, ומדין הל"מ הם מקיפין.

8 אולם יש הבחנה בין מוחין דאמא שהם מתפשטין רק עד חזה דז"א לבין מוחין דאבא שמתפשטין עד יסוד דז"א, ובערך הזה מוחין דאבא

איך

איך א' י' כ', בלשונות המקרא "איך אמרת אחותי היא", "איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי" וכן ע"ז הדרך.

- ביאור שאלת, תמיהת 'איך', ענינו, כפי שהוזכר מאמר חז"ל "במאמר אחד יכול להבראות" שזה הא', ו"נברא בעשרה מאמרות" - י'. בהתפרטות יותר, מהעשרה נעשה עשרים, מי' נעשה כ'. זהו איך - א', י', כ'. שתי התנועות שמצאנו בכריאה בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ, זה מלעילא לתתא, "ביום עשות הוי"ה אלקים ארץ ושמים", זה מתתא לעילא, מלעילא לתתא, שמים קודמים לארץ, כשיטת בית הלל, ומתתא לעילא, ארץ קודמת לשמים, כשיטת בית שמאי, כמו שאמרת הגמ' בחגיגה.

והרי שהעשרה מאמרות הללו, יש בהם שתי פנים מאיזה תנועה הם מתנועעים, האם הם מתנועעים מעילא לתתא, או שהם מתנועעים מתתא לעילא. - ע"ז חל בעומק שאלת האיך, כלומר, בפרטות כמובן, ישנם ריבוי פרטים שיכולה להישאל בהם שאלת 'איך', ובדקות, בכל דבר בבריאה, אבל שורש שאלת ה'איך', ענינה, באיזה תנועה חל הדבר הזה האם הוא בתנועה שמלעילא לתתא, או בתנועה של מתתא לעילא.

נפתח מעט להתבונן ביסודי הדברים שנתבארו הרבה בדברי רבותינו, נעמיד את יסודי הדברים בקצרה, האופן שבו הבריאה נבראה, "על שלושה עמודים העולם עומד, על התורה, על העבודה ועל גמילות חסדים", תורה - יעקב אבינו, עבודה - יצחק, וגמילות חסדים - אברהם. מלעילא לתתא - מדרגת אברהם אבינו מצד מדרגתו של אברהם, תפיסת תנועת הבריאה, ולפי"ז, תכלית הבריאה - תנועת הבריאה היא מלעילא לתתא, שזה מה שנאמר באברהם "יוקח נא מעט מים", וכלשון חז"ל "מים עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", וא"כ, התנועה היא מלעילא לתתא, 'עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך', וכמו שדורשת הגמ' בחגיגה - "את השמים ואת הארץ" שם - מים, והשפע הזה, יורד לארץ.

ומצד כך, עבודתו של אברהם אבינו - זה

מה שנאמר 'יוקח נא מעט מים' שזה מבואר במקום בו מוזכר להדיא הגמילות חסדים של אברהם אבינו, בתורה, "ורחצו רגליכם", וכדברי חז"ל, כסבור שמשתחיים לאבק שברגליהם. כלומר, שהמים יורדים עד המקום הנמוך ביותר, 'רגליכם', ויתר על כן, ברגלים עצמם יש את האבק רגליים של עובדי דרכים, והשפל ביותר זה המשתחיים לאבק שברגליהם, כסבור היה שערביים הם שעובדים עבודת כוכבים ומשתחיים לאבק ברגליהם, כלומר, שהמים יורדים עד המקום השפל ביותר, העבודה זרה שמתגלה במדרגת הרגליים, זהו האופן הנמוך ביותר, היפך ממדרגת הראש, בבחינת "והוא ישופך עקב", מקום הנפילה התחתונה לתתא, שם מתגלה התנועה של אברהם אבינו, ושמה מתגלה נקודת התכלית.

כשנכתבה בתורה פרשת גמילות חסדים של אברהם אבינו, נכתב התנועה, ונכתב התכלית, התנועה, מלעילא לתתא. - והתכלית, "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים", ומצד כך, המקום התחתון, שם מקום השפע, לשם יורד כל השפע כולו.

והדוגמא הבהירה והשורשית, עיקר מקום תאותו של הקב"ה שנתאוה שיהא לו דירה בתחתונים זהו מדרגת משכן, ומדרגת מקדש, המשכן בכללות הוקם ע"י משה שנקרא כן ע"ש - "מן המים משיתיהו", שהוא נקרא על שם המים. ובבית המקדש, הרי "בשעה שכרה דוד שיתין לבית המקדש קפא תהומא ובעא למשטפא עלמא", ככל סדר הדברים המבואר שם בגמ' בסוכה דף נ"ג ע"א, "ימחה שמי על המים וכו' כתב שם אחספא ושדי לתהומא ונחית תהומא וכו', וע"י כן נעשה קיום למקום בית המקדש.

כלומר, שהתנועה של המים מתתא לעילא נפסקה, ומתגלה תנועה של המים מלעילא לתתא, זה עומק נקודת הקיום של בית המקדש, כלומר - עד כמה שהמים עולים מתתא לעילא "קפא תהומא ובעי למישטף עלמא", נמצא שזה היפך ממציאות טבע המים שהגילוי שבהם הוא מלעילא לתתא, זהו ה"קפא תהומא ובעי למשטף עלמא", כלומר תנועה היפכית מה"לעילא לתתא", וכאשר נעשה נקודת התיקון - "ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה ימחה שמי על המים ק"ו הכא, שזה קל וחומר של אחיתופל כמו שאמרת הגמ' במכות, וע"י כן

נתקיים המקום, כלומר, קיומו של המקום - שמשם בא השפע, "זה שער השמים", ומשם בא השפע שיורד מלעילא לתתא, כל השפע כולו שמגיע לעולם, זה מקום בית המקדש בהבחנה של "נתאוה להיות לו דירה בתחתונים".

זהו א"כ, המהלך מצד מדרגתו של אברהם אבינו, זה התפיסה של תנועת הבריאה, ותכלית הבריאה. 'מתתא לעילא' - מדרגת יצחק, אבל בהיפך, מצד מדרגתו של יצחק, דייקא במקום בית המקדש, 'הר המוריה', שם נאמר "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת והעלהו לעולה", ברור הדבר שמצד תנועתו של יצחק, שהיא אש שעולה למעלה, א"כ, התכלית היא לעילא, וזה לא רק שמעשה העקידה היה באופן הזה, ובעומק, זה ברור שמה שנאמר 'העלהו', 'העלהו' ולא 'שחטהו', כדרשת חז"ל עומק נקודת הדבר, יש כאן נקודה דקה - אילו העקידה היתה מדין מדרגתו של יצחק, אז זה באמת היה העלהו ושחטהו, שיצחק שהוא עמוד העבודה היה עולה כקרוב שעולה מתתא לעילא, זה באמת היה צריך להיות הפנים העמוקות של העקידה. מדרגת אברהם ומדרגת יצחק שמתגלה בעקידה, אבל מכיון שמי שעוקד אותו, 'קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת והעלהו לעולה', "עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו", והרי מצד אברהם, התכלית היא מלעילא לתתא, לכן זה 'העלהו' ולא 'שחטהו', שעל ידי כן, לאחר ה"העלהו" הוא צריך לחזור ולהוריד אותו, נמצא שעיקר הגילוי מצד יצחק זה "העלהו לעולה" ועיקר הגילוי מצד אברהם זה "העלהו" ולא "שחטהו" שאז, אחרי ה"העלהו" בא המציאות שהוא מוריד אותו, כאן מקום השפע שיורד מכח מדרגתו של אברהם אבינו.

וא"כ, עומק נקודת סברתו של אברהם אבינו שאף שמצד מדרגתו זה היה 'העלהו' ולא 'שחטהו', מכל מקום אברהם אבינו חשב שעיקר העקידה תהיה מדין מדרגת יצחק, ואז באמת, אם זה היה מדין מדרגת יצחק, זה היה עקידה כפשוטו, 'העלהו' ו'שחטהו', אמר לו הקדוש ברוך הוא "אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה", כלומר, הנסיון של אברהם היה לראות שהוא מעלה ומוריד, כמו שאומרים הרי, חז"ל, שהוא ביקש לעשות בו איזשהו פעולה מעין הטפת דם, כמו שעושים במילה למי שנולד מהול, וכשהוא מוריד

ביותר שיש בדבר] אז העבודה היא כיסוד דברי חז"ל, זה היחוד העליון, ואז, עבודת האדם לגלות דייקא, שהתכלית היא ביטול כל הנבראים אליו יתברך שמו, למאצילם, והרי שהתכלית היא עליית כל דבר לשורשו, שהוא נכלל בשורשו, וכל מה שנברא חוזר ל"קודם שנברא", זה שלימות מציאות התכללות הנבראים בשורשם.

וכשאומרים "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", אז עבודת האדם היא בתנועה שמלעילא לתתא, ודייקא, אומרים את זה בחשאי, כי זה מקום ההעלם, מקום ההסתה, זה נקרא 'בחשאי', וכשהתכלית היא מציאות של עליון שיורד לתחתון, התכלית היא במקום הנמוך ביותר שיש, זה גופא צורת הדברים. **ב' המהלכים בסדר זמנים -**

יוכ"פ וסוכות ניתן את הדוגמא הבהירה לכך, בסדר זמנים זה יום הכיפורים וסוכות, יום הכיפורים, הרי אומרים 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בקול רם, כלומר, גם התחתון נכלל בעליון, אז, אנחנו דומים למלאכי השרת, "מתעטפים בלבן", דומים למציאות של ההפשטה, כלומר, מופשטים מהגוף העכור, שזה הלבוש העכור החשוך, לובשים בגדי לבן, והרי שמופשטים מציאות החומר, ולכן יש חמישה עינויים, ניתוק מסויים מציאות החומר - משורשי החומר, וא"כ, ביום הכיפורים מתגלה התפיסה של "ימים יוצרו ולו אחד בהם" - זה יומו של הקדוש ברוך הוא' כדברי חז"ל, מתגלה המעין של "קודם שנברא העולם", זה הגילוי של "יומו של הקדוש ברוך הוא", וזה יומו שעליו נאמר "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד", היום ראשון דמעה בראשית שנקרא 'יום אחד', זה נקרא 'יומו של הקב"ה' בשורש הדבר. - אז עדיין מתגלה שהיה "יחידו של עולם" כמו 'קודם שנברא העולם', ועל ידי כן, דביקים ביחוד העליון.

ולאחר מכן סוכות, דייקא "בסוכות הושבתי את בני ישראל", מתגלה מקום ה"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", "וסוכה תהיה לצל" להציל מזרם וממטר, כלומר, מקום ההסתרה, מקום ההעלם, מקום הכיסוי.

והרי שהסדר הוא שני היחודים האלה גם יחד, יחוד עליון ויחוד תחתון. וכשמגיע "שמחת תורה" שזה מקום היחוד שמחבר את שניהם גם יחד, זה ה"עצרו עמי יום אחד".

אמרו, הילכך נימרינהו בלחישא, משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה וכו', כאשר אנחנו מייחדים את שמו יתברך שמו, יש כאן שני יחודים כמו שהרחיבו כבר חז"ל, והרוחב בנפש החיים בשער ג'.

"שמע ישראל הוי"ה אלקינו הוי"ה אחד" שנקרא יחוד עליון בלשון רבותינו, האמונה באמיתת מציאותו כמו קודם שנברא העולם.

"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", זה היחוד התחתון, דייקא לגלות את הקדוש ברוך הוא בעולם, זהו 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם', במקום ההעלם, במקום ההסתה.

- כאן מונח בעצם שתי התנועות הכלליות של תכלית מציאות הבריאה.

מצד התכלית של 'מתתא לעילא' - ההבנה הבהירה - הגדרת הדבר הוא שהתכלית היא לחזור ל'לעילא' הראשון, וה'לעילא' הראשון זה 'הוי"ה קודם שנברא העולם', 'הוה תמיד' כביכול, 'לא אישתני בכל אתר', כל מציאותו כביכול, אין בה שום נקודת העלם, הסתה, שינוי, זהו היחוד העליון של 'שמע ישראל', ומצד מדרגתו של יצחק אבינו, התכלית היא - "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", והגילוי הזה, הוא מה שמעין כך מתגלה במשה רבינו שעלה להר ארבעים יום, והערך הזה שהוא עולה להר ארבעים יום, שיש לו את ההפשטה הגמורה של מציאות העולם.

אבל להיפך, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", היחוד תחתון כל' חז"ל, מתגלה שדייקא התכלית היא במקום השפל, ב'לעולם', במקום ההעלם, במקום ההסתה, שם מציאות תכלית הבריאה.

וכאשר אנחנו אומרים בכל יום, לפחות ב' פעמים, "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שאומרים אותם בבת אחת, זה עומק העבודה להתחבר לשני המהלכים, איפה שורש תכלית מציאות הבריאה.

כשאומרים "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", אז עבודת האדם, לדבוק בתכלית של 'קודם שנברא העולם', זה ה'אחד', קודם שנברא העולם, ודאי שבתוך ה'אחד' עצמו, יש כוונות נמוכות יותר, א' - אחד, ח' - ז' רקיעים ועולם דידן, ד' - ד' רוחות, זה הצד התחתון שב'אחד', אבל מצד הפשוטו של דבר, הפשוט שבדבר, [-'פשוטו' הכוונה הפשוט

אותו לגמרי, זה עומק הנסיון של אברהם אבינו, שהוא מוריד אותו, זה הנסיון מדין מדרגתו של אברהם אבינו. **שתי ההגדרות השורשיות בתכלית הבריאה** ומצד כך, כל מי שמכיר מעט את דברי רבותינו, רואה שיש שתי הגדרות שורשיות, איפה תכלית מציאות הבריאה, הגדרה אחת נתבארה בדברי רבותינו, שתכלית מציאות הבריאה היא דייקא, לתתא, ה'המעשה הוא העיקר', ו'נתאווה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים', ומצד כך התכלית של הכל הוא לגלות את האור העליון ביותר במקום השפל ביותר, במקום החומר השפל, עד כמה שניתן בגדרי האי עלמא - לגלות שם את מציאותו יתברך שמו, את אורו יתברך שמו. זה תנועה אחת שמתגלה בדברי רבותינו.

ותנועה - הפוכה בדיוק - שמתגלה, שהתכלית היא דייקא, "אם אסק שמים שם אתה", שעבודת האדם היא דייקא לעלות, "ראיתי בני עליה והם מועטים", שהתכלית היא דייקא, לדור בעליה.

- וברור הדבר, מדין אברהם אבינו, התכלית היא 'נתאווה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים', מדין יצחק התכלית היא דייקא בעליונים. **מדרגת יעקב - צירוף שני המהלכים** ובעומק, מצד יעקב אבינו שמצרפם, שזהו עמוד התורה המצרפם, "צדיק דאחיד בשמיא ובארעא", שזה בחינת "אלה תולדות יעקב יוסף", כלומר, הוא מוסיף לצרף את אברהם ואת יצחק גם יחד, שהתכלית חלה בשניהם, הן בעליונים והן בתחתונים, שתי התנועות גם יחד, זה עומק תכלית מציאות הבריאה, ברצוא ושוב, לחיות למעלה, ולחיות למטה, ושיהיה עיקר למעלה, ושיהיה עיקר למטה, ושניהם יהיו עיקרים, זה עומק תכלית מציאות הבריאה.

ועל זה חלה שאלת ה'איך', לצרף, לחבר את שני המהלכים האלה גם יחד, להעמיד את מציאות הדבר באופן שמצד אחד יש תכלית שלימה שזהו האופן של המופשטות הגמורה, ומהצד השני, היא התכלית שנמצאת לתתא, שניהם גם יחד, זה עומק מציאות הבריאה. **יחוד עליון ויחוד תחתון בקריאת שמע** והגילוי הזה, מתגלה אצל כל יחיד ויחיד בקריאת שמע, 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', וכמו שאמרת הגמ' בפסחים דף נ"ו ע"א על 'ברוך שם' וכו' יעקב אבינו אמרו, ומשה לא

ובשורש כמו שהוזכר, זה כח הכלל, זה כח הכולל, שחוזר ומצרף את שניהם, ולכן האות כ' עצמה במילוי שלה היא כ"ף, כ' ופ'. והמילה כלל עולה פ', כלומר, זה גופא המילוי שנמצא בכ"ף, המילוי שנמצא בכ"ף הוא הכח שהצירוף שבכ', הפנימיות של הצירוף נובעת מהפ' שהוא בגימטריא כלל, כלומר, זה כח הצירוף שגורם לידי כך שהדבר יכול להצטרף. - בשורש הדבר, בתפיסת הכלל, הם באמת מצורפים, ובענפיהם, בגילוי התחתון שלהם, נעשה הכ' המדמה, שמצרפם ומחברם גם יחד אהדדי, זה שורש יעקב אבינו. **יעקב ועשיו, מדמה דתיקון ומדמה דקלקול** - ולפי"ז, יתר על כן, כמו שהוזכר, יעקב אבינו יש לו את כח המדמה דתיקון, ויש כנגדו כח מדמה דקלקול, מכח המדמה דתיקון שמתגלה ביעקב אבינו, זה הכ' שמצרפת את ה' ואת ה', היא מצרפת את העשרה ואת העשרה, את התכלית של "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים" בבחינת **עקב** שזהו י' - **עקב** מלעילא לתתא, ואת התכלית מתתא לעילא שזה בחינת **ישראל** - **לי ראש**, שזה ה' שנמצא בעליון, את שניהם גם יחד הוא מצרפם, ועל ידי כן נעשה מציאות אחת במה שהוא מצרף אותם. זה מה שהוא יורד מלעילא לתתא, מארץ ישראל הוא יוצא ללבן, וחוזר מלבן לארץ ישראל, "זה לי עשרים שנה בביתך", כלומר "עשרים שנה בביתך" הוא השלים את התנועה של ה' העליונה עם ה' התחתונה, שזה מה שנאמר לו כשהוא חוזר לארץ ישראל "לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל כי שרית עם אלקים ועם אנשים" מי הם ה'אנשים' - עשיו ולבן, זהו 'אנשים' כמו שאומרים רבותינו, וע"י כן נעשה הצירוף של שניהם גם יחד, זה הכח העליון של מדרגתו של יעקב אבינו, הוא מחבר את עמוד הגמילות חסדים דאברהם עם עמוד התפילה דיצחק מכח תורה, "יושב אהלים" - אהלי שם ועבר, "יושב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש" - ועד השתא לא לן, שנטמן בבית שם ועבר, כדברי חז"ל, את ההארה הזו של הדברי תורה, הוא יוצא איתה ללבן, לצרף את כל ה"זה לי עשרים שנה בביתך", זה כח מדרגתו של יעקב אבינו כמו שנתבאר.

אבל מהצד השני, כנגד יעקב שהוא בבחינת "דמות תם חקוקה בכסא", צורת **אדם**, ידוע עד מאד - עומד מציאותו של עשיו שנקרא **אדם**, **אדם** ולעומתו **אדם**, ה'מדמה דתיקון' ששניהם גם יחד מתחברים יחד אהדדי.

הכח הזה הוא מעתיק את הדבר ממדרגה של י' למדרגה של כ'. **ב' המהלכים באות כ', כ' הדמיון, וכח הכלל** - להבין עמוק, הכח של כ', יש בו שני מהלכים שורשיים.

מהלך אחד, בלשון הקודש כידוע, כ' היא "כ' המדמה", "זה כזה", כ' מדמה דבר לדבר אחר. מהלך שני בכ', זה השורש של הכלל, והדוגמא הבהירה לכך, הכף, שכך נקראת כף היד, יש בה את האצבעות שהם נחלקים לחמשה וכף היד הוא הכח שכולל את כל החמישה גם יחד, ועל שם כן בעומק, זה השורש של הכ"ף מלשון של כלל, כלומר, הכף כוללת בתוכה את כל ההתפרטות של החמשה אצבעות, כל החמישה אצבעות **מתכופים** לכף היד, ונעשה המציאות של כללותם, חיבורם גם יחד.

מ"מ א"כ, הוזכר בכללות ממש, שני המהלכים בכ'. - זה מהלכי הא' - י' - כ' שבו אנחנו עוסקים, כ' מצרף א"כ, שני מהלכים, הוא מצרף מהלך אחד של כח המדמה, והוא מצרף מהלך שני של כח של כלל. - הם שני כוחות, שבשורש הם אחד, וכמובן בענפיהם הם נבדלים, הכח של מדמה, לדמות דבר לדבר, לצרף אותו גם יחד, מאיפה השורש של כח המדמה לצרף דבר לדבר אחר? - עד כמה שהם באמת דברים נבדלים בעצם, א"כ, מאיפה כח המדמה שמצרף אותם ומחבר אותם גם יחד, רק ברור הדבר - כיון שבשורש הם כלל אחד, אלא שבענפים הם נתפרטו, כח המדמה, הוא מדמה את הדבר בענפים **מכח הארת השורש הנעלם**, בהדגשה, אבל השורש עדיין מאיר, יש בו ניצוצות שמאירים לתתא, מה שבשורש הוא אחד, הוא כלל, הוא כח כולל בבת אחד, כאשר הוא משתלשל לתתא, אור הכלל נעלם, מאור הכלל אין בידינו אלא ניצוצות של אותו הארה, ומאותם ניצוצות של הארה, גורמים לידי כך שיש כח לדמות את שני הדברים האלה גם יחד.

ובעומק, זה השורש של מה שהוזכר קודם לכן, מלעילא לתתא, עשרה, מתתא לעילא, עשרה, כלומר, בשורש זה עשרה שהם אחד, והכח של הכ' מדמה את שניהם, מצרפת את שניהם, הכ' של הדמיון מדמה את העשרה של 'מלעילא לתתא' לעשרה של 'מתתא לעילא' וע"י כח המדמה, נעשה מציאות של צירוף, ששניהם גם יחד מתחברים יחד אהדדי.

הכ"א יום שיש בהתחלה מראש השנה עד שמחת תורה, זה מלשון "איך", זה הכ"א יום, עד ה"נגילה ונשמחה בך", כמו שאומרים רבותינו כידוע, שזה הכ"ב, שם מצטרפים הימים גם יחד, ונעשה חיבור של היחוד העליון יחד עם החיבור של היחוד תחתון, כאן מונח שלימות נקודת הצירוף של שניהם.

ואם כן, כד דייקת שפיר, כל תנועה ותנועה שמתגלה בכלל, אבל בעיקר במציאות תכלית הבריאה, מונח שני השורשים האלה שהוזכרו, בתוך תפיסת מהלכי הבריאה. **הכ' - צירוף ה' של 'מעילא לתתא' וה' של 'מתתא לעילא'** כח מדרגתו של יעקב אבינו כמו שהוזכר, הוא הכח שמצרף את התנועה של 'מלעילא לתתא' ואת התנועה של 'מתתא לעילא', מחברם יחד והופכם לאחד.

הכח הזה, כפי שהוזכר, הוא הופך את זה מי' לכ', וכפשוטו, עשרה מלעילא לתתא, ועשרה מתתא לעילא. והדוגמא הבהירה והשורשית זה מתן תורה, "וירד ה' על הר סיני", ואז, הקדוש ברוך הוא מדבר את עשרת הדיברות, "אנכי ה' אלקיך וגו' אשר לרעך", מצד ה"וירד ה' על הר סיני", כל הדיברות שבאו מתוך אותו מהלך של "וירד", כל הדיבור הוא במהלך של "וירד", כל הדיבור הוא במהלך של עשרה מאמרות, עשרה דיברות שיורדים מלעילא לתתא, זה צורת הדברים שהיה צריך להיות בלוחות ראשונות, אבל "נשתברו הלוחות", ונעשה מציאות של לוחות שניים, "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונות", בלוחות שניים נעשה ההשרשה של הדבר שיש תנועה מתתא לעילא, זה השורש בדברי תורה עצמם, שיש לוחות ראשונים ויש לוחות שניים.

כללות התורה היא לעולם מלעילא לתתא, בהדגשה, "מן השמים השמיעך את קולו", אבל, כל דבר כולל הרי, את הפרטות בתוך הכללות, ובפרטות בתוך התורה עצמה, היה תנועה מלעילא לתתא, שהיא הלוחות ראשונות, והתנועה מתתא לעילא היא הלוחות שניות, שניהם כלולים ומחברים יחד אהדדי.

זה מדרגתו של יעקב אבינו, "איש תם יושב אוהלים", כמו שאומרים חז"ל כידוע, בלשון אחד "יושב אהלים" זה אהל אברהם ואהל יצחק, או באהלי שם ועבר, ולמהלך דידן, מה זה ה"יושב אהלים" - שהיה מונח בו שתי התנועות של התלמוד תורה, זה "איש תם יושב אהלים", הוא מחבר את שניהם גם יחד.

היפך צירוף אמיתי, שלם, של 'איש תם', יעקב אבינו, שמצרף את שניהם גם יחד.

ומכחו של עשיו הרשע, הכ"ף הופכת להיות באמת, מקום של הביטול שבדבר, מקום הכיפוף דקלוקול, כי הצירוף של אברהם ויצחק מכח ה'מדמה דקלוקול', אינו צירוף אמת, אינו צירוף שלם, וע"י כן מתגלה שהכח הזה שמצרפם, הוא אינו באופן של כח דתיקון אלא באופן של כח דקלוקול. **כ"ף כפופה וכ"ף פשוטה**, בלשון אחרת והיינו הך, הרי **מנצפ"ך** הם אותיות כפולות, שיש בהם כפופות ופשוטות, ומצד כך, האות כ' היא האות הראשונה שבסדר האותיות, שהיא כפולה, **כ"ף כפופה**, וכ"ף **פשוטה**. מצד מדרגתו של יעקב אבינו, ה"כ"ף היא **פשוטה**, והכ"ף הזו שהיא **כ"ף פשוטה**, כלומר, זה הפשיטות שבכ"ף, שמצרפת את שניהם, וכאשר הכ"ף היא **כ"ף פשוטה**, מתגלה מכח כך, **כף היד**, שמתגלים החמישה אצבעות, מחוברים יחד אהדדי.

אבל מכח מדרגתו של עשיו, הכ"ף היא **כ"ף כפופה**, ועל ידי כן, כל האצבעות נכפפים ליד, והם דומים אהדדי, זוהי **כ"ף המדמה**, כאשר האצבעות פשוטות, הרי שניכרת כל אצבע - זו אצבע, זו אמה, זו קמיצה, ניכר כל אצבע כעומדת לעצמה, אבל כאשר מכופפים את האצבעות לכף היד, נעשה באצבעות ה'כ"ף המדמה', מכח ה'מדמה', הם נראים במידה מסויימת דומים, הם הופכים להיות דומים אחד לשני, זה הכח שמתגלה מכחו של עשיו, שהכ"ף היא **כ"ף כפופה**, הכף הזו - עליה נאמר "ותשת עלי **כפכה**", 'עמד ומיעטו', כמו שדורשת הגמ' בחגיגה, כלומר, הוא כופף את קומתו, זה **כ"ף כפופה** שמתגלה מכחו של עשיו הרשע. **'איך' - עומק השאלה** ולפ"י, כשחידדנו את הדבר, זה העומק של שאלת 'איך'. נחזור ונסכם את המהלך הראשון, ואת המהלך השני, וצירופם גם יחד:

המהלך הראשון שנתבאר ב'איך', תנועה מלעילא לתתא, ותנועה מתתא לעילא, וזו שאלת 'איך', 'א' - 'י', מהא' ה'אחד', נעשה עשרה, שבזה יש 'י' מלעילא, ו'י' מלתתא, ומצד כך, כל דבר בבריאה, צריך לבדוק את תנועתו, האם הוא מלעילא לתתא, או שהוא מתתא לעילא, ולפ"י מה תכליתו באותו ערך.

אבל נתבאר לאחר מכן, כח הצירוף שמצרף את שניהם, שהוא מכח יעקב אבינו, צירוף

בא מאברהם, זה יכול לבוא, לכאורה, רק מאבימלך, 'מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לשל אברהם', נמצא, שכאן היה 'מדמה', שיצחק דומה לאברהם, אבל מי גרם לזה שיצחק הופך להיות דומה לאברהם במראה החיצוני - הפסולת שנמצא ביצחק, שהוא עשיו, שעליו בעומק, היו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, הוא גרם ל'מדמה' שיצחק דומה לאברהם, השורש הזה, זה הכח דקלוקול שמתגלה בכח הצירוף של אברהם ויצחק, מכחו של עשיו.

מכח יעקב אבינו, זה הכ"ף של הכלל, שחוזר ומצרפם ומאחדם גם יחד, אבל מכח מדרגתו של עשיו, נעשה ג"כ צירוף של אברהם ויצחק, אבל באיזה אופן נעשה הצירוף של אברהם ויצחק - 'מה עשה הקב"ה, צר קלסתר פניו של יצחק דומה לשל אברהם', אבל כל ה'קלסתר פנים' זה נעשה מכח הקלוקול, כי היו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, מכח כך, צריך לדמות את הדברים - לא מצד נקודת האמת כפשוטו, יש כאן נקודת ה'מדמה', אלא ה'מדמה' הזה בא, מצד נקודת הקלוקול. וכמובן, גם ה'קלסתר פניו של יצחק דומה לשל אברהם', בשורש השורשים זה מכח הכלל של המדמה העליון, שמשתלשל מהכלל, ששם הם אחד, אבל ה'פועל' שבדבר, נשתלשל מכח ליצני הדור, מהפסולת דעשיו, כמו שנתבאר, מכח כך הוא מחבר את אברהם ואת יצחק גם יחד.

ומכח כך עשיו נושא את בת ישמעאל, ועל ידי כן הוא מצטרף לאברהם, הוא מצרף את אברהם ואת יצחק גם יחד, אבל כל הצירוף הזה, נעשה מצד נקודת הקלוקול, הרי גם מה שהוא נושא את בת ישמעאל זה מחמת מה שנאמר בקרא שהוא ראה "כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו" (בראשית כ"ח, ח') שזה התגלה במעשה של יצחק ורבקה ביחס ליעקב, שציוו אותו שלא ליקח אשה מבנות כנען, וא"כ עוד פעם, עשיו מדמה את עצמו לדבר, ועל ידי כן הוא נושא את בת ישמעאל, זה כח ה'מדמה דקלוקול'. א"כ, נקודת הדברים, מכחו של עשיו הרשע, הכ"ף שמתגלה היא **כ"ף המדמה** שהיא באופן שמצרפת את אברהם ואת יצחק, והצירוף של אברהם ויצחק מכחו של עשיו, אינו אלא תפיסה של 'מדמה', על שם כך הוא נקרא **אדום**, הוא 'אדום' - 'מדמה' שמצרף את אברהם ואת יצחק מכח מהלכי ה'מדמה',

זהו **אדם**, שהם ישראל שעליהם נאמר "אתם קרויים **אדם**", וכנגדו עומד מציאותו של עשיו שהוא **אדם** - 'מדמה דקלוקול', כנגד הכח של יעקב לצרף את אברהם ואת יצחק גם יחד, שזה ה'אדם דקדושה', שזה ה'מדמה' מצד הקדושה, שהוא השורש של הצירוף של ה'עשרה' וה'עשרה', כמו שנתבאר. - מאותו מקום כביכול, מקביל לאותו דבר, יש את עשיו, שהוא גם בנו של יצחק, והוא גם נכדו של אברהם אבינו, והכח שהוא מצרף את הדברים, הוא באופן של 'מדמה', **בלי נקודת השורש שדבר**, מצידו מתגלה נקודת הצירוף בעשיה, שלכן הוא נקרא עשיו כמו שאומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, עשיו מלשון שהוא עשיו וגמור, 'עשיו וגמור' כלומר, שמצידו של עשיו, התכלית היא כולה נמצאת כאן, ובתוך מציאות ה'עשיו וגמור' שהוא נמצא כאן, בזה הוא מגלה שני הפכים ששוניים מהדדי.

מצד התיקון, סדר הדבר הוא שיש תנועה מלעילא לתתא ומתתא לעילא, כמו שנתבאר שזה ה'דמות תם' השלם, שזה יעקב אבינו, שמתגלה בו **יעקב וישראל** שהם שני הקצוות האלה, אבל מכנגד, שעומד מציאותו של עשיו, מציאות דקלוקול שהוא 'עשיו וגמור' - הוא אומר "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" (בראשית כ"ה, ל"ב) שהוא מבוזה את הבכורה, וכדברי חז"ל 'חמש עבירות עבר באותו היום', כלומר, שהחמשה אצבעות שהם ההתפרטות שבדבר, עליהם חל ה'ותשת עלי כפכה' דקלוקול, ה"הנה אנכי הולך למות", זה מקום הקלוקול שמתגלה במציאות של עשיו, וא"כ, הוא מצרף את אברהם ואת יצחק באופן שונה, ובאיזה אופן הוא מצרף אותם, הוא מצרף אותם באופן כזה שזה 'מדמה דקלוקול'. **ביאור עומק מאמר חז"ל כמה שיצחק דומה לאברהם** ולפ"י, דברים מאירים - נאמר בקרא "אלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק", וכדברי חז"ל, שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, מה עשה הקדוש ברוך הוא, צר קלסתר פניו של יצחק, דומה לשל אברהם, בכדי שיהיה בידוע ש'אברהם הוליד את יצחק'.

מאיפה השורש לזה שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה - כי ביצחק היה פסולת, שהפסולת הזו התגלתה בפועל בעשיו, מהפסולת הזו שקיימת ביצחק, מכח כך ליצני הדור היו אומרים שזה לא יתכן שזה

מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", ומה שהמים עולים מתתא לעילא, הגדרת הדבר שזה מים בבחינת 'אש דמים', שגורמים את הדבר, זה ההבחנה של שמים, אותיות שא-מים, ובהיפוך אותיות זהו אש-מים, היינו הך - לשון הגמ' בחגיגה זה שא-מים, ורק הפכנו את האותיות ל-אש-מים.

רוח, זה תנועה לכל הצדדים, ובמים שהם "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך", יש בהם שתי תנועות, או מכח הכבידות שבעפר שבהם, או מכח שהם יונקים מהרוח, שהרוח היא גם מלעילא לתתא, ומה שאש עולה מתתא לעילא, היא יונקת מהרוח שעולה מתתא לעילא, אבל רוח, זה תנועה לכל הצדדים.

[שאלה: אבל איך גם במים העליה היא מכח כילוי, איפה יש את הכילוי במים] - הדוגמא הבהירה, כאשר המים נמצאים למטה, הם טיפות, וכאשר הם עולים למעלה, הם מתחברים, מתעבים יחד, וכשהם יורדים מלמעלה למטה, כל אחד יש לו דפוס לעצמו, כל טיפה וטיפה היא יורדת לעצמה באופן שהיא איננה מתערבת בחבירתה, וא"כ למעלה זה כללות, שמים, כללות, ואז נקראת מים בעומק, ולמטה הם נקראים טיפות, - וזה הרי המציאות המים הם משמים, שם-מים, שם זה מים, וזה יורד למטה באופן של טיפות, למטה המים הופכים להיות התפרטות של טיפות, לעולם מה שלמטה מתפרט, למעלה זה כללות, הם אחד.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלבביפדיה עבודת ה' פנימית

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון" ישראל | 073.295.1245 | USA 718.521.5231

שירה לפני אדם הראשון, ומעין כך לפני יעקב, שעליו נאמר ששופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון, זה הצורה השלימה של אחדות הא', הי' והכ', כולם מצורפים יחד אהדדי, תנועה מלעילא לתתא ומתתא לעילא, חוזרת ונכללת באל"ף, ב'אלופו של עולם'.

[תגובה לשאלה בסוף השיעור] - כל דבר בשורש שלו הוא אחד, וא"כ, שמה הצירוף הוא מכח הכלל, בענף שלו, שהוא מתפרט, אחד מהאופנים לצרף אותו בהתפרטות, הוא מכח המדמה, אבל עוד פעם, זה מכח הארת אמיתות הדבר, שבכלל הוא אחד, ולמטה, בהתפרטותו, אחד מאופני הצירופים [ומדגישים, אחד מאופני הצירוף] הוא אופן של מדמה, לא שזה כל מציאות הצירוף, כשהזכרנו את הצירוף של 'מדמה', הזכרנו את זה ביחס של אדם ואדם, יעקב ועשיו, לכך הזכרנו ביחס של 'מדמה', בשורש, הם אחד בעצם, ואיך השורש מתגלה בענף, יש כמה אפשרויות, ואחד מהאפשרויות הוא 'מדמה', ובערך הזה הזכר יעקב ועשיו, אדם ואדם, מדמה דתיקון שזה יעקב ומדמה דקלקול שזה עשיו.

[שאלה: מצד יצחק שהוא אש, מה ההבדל בין עליה של מסירות נפש לעליה של כילוי].

כל עליה היא לעולם מציאות של כילוי, ולכן, זה ההבחנה שעליה נקראת תמיד מלשון 'כלות הנפש לאלקים', כי זה מציאות של כילוי, ובכילוי, ישנם שני הבחנות, ישנה הבחנה של אש הדרגתית, שמכלה את הדבר, וישנה הבחנה של כילוי באופן שהוא קופץ, "אבן דזרקין לה עד אין סוף", שזה ההבחנה של כילוי באופן דמסירות נפש, שניהם זה תנועה של כילוי, רק שיש תנועה הדרגתית של כילוי, שזה צורה של אש כפשוטו, ותנועה של כילוי באופן של 'בבת אחת', זה תנועה שמתגלה כמסירות נפש, אבל זה לא שבעצם, תנועת הכילוי ותנועת העליה, הם שתי תנועות שונות, זה אותה תנועה, רק שיש תנועה של הדרגה ותנועה של אש גמור.

אם נגדיר את זה אחרת, אם יש עפר דאש - זה יוצר הדרגה, אם יש אש דאש, זה יוצר מציאות של מסירות נפש.

[שאלה: ואין עליה מכח מים ורוח] - בלשון קצרה, מים, וודאי שעיקר טבעם הוא "עוזבים

דקדושה, כח הכלל שמתגלה בכ"ף שגילוי הוא בפ' שבכ"ף שהיא עולה כלל, שמצרפת אותם בשורשם, ובענפיהם מתגלה אותה נקודת צירוף.

ומכנגדו עומד מציאות של צירוף דקלקול, שהוא עשיו שהוא כח המדמה. ולפי"ז, שאלת ה'איך' נשאלת השאלה, איך נעשה נקודת הצירוף, האם נקודת הצירוף היא מכח הארת הכללות בשורשו, שמשתלשל לי'מדמה' התחתון שמצרף אותם גם יחד, שזה הצירוף מכחו של יעקב אבינו.

או, שנעשה חס ושלום, כח הצירוף, מכח ה'מדמה דקלקול' של עשיו, שמדמה כל דבר יחד אהדדי.

- כאן מונח הביאור הנוסף בשאלת 'איך', איך נעשה נקודת הצירוף, איך נעשה מציאות החיבור. 'איך דתיקון ו'איך דקלקול' - זה מה שנאמר בקרא "איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי" (בראשית מד, ל"ד) - ששם באים לברר את ה"ונפשו קשורה בנפשו", זה מקום הברור האם מה שהיא 'קשורה בנפשו' זה מחמת ש"כ"ף המדמה של ה'כללי מחברת אותם גם יחד.

אבל מכנגד, כשאומר אבימלך ליצחק אבינו "איך אמרת אחותי היא", כלומר, ה'איך' הזה זה 'איך' ששייך, שהוא מדמה דבר לדבר, הוא מדמה אחותו לאשתו, מצד נקודת הקלקול כביכול, [על אף שכעין זה נאמר אצל אברהם שאמר "וגם אמנה אחותי בת אבי היא אך לא בת אמי"-] אבל בכל אופן מתגלה צד מסויים בדבר, שיש בו אופן של צירוף לא מתוקן.

ומכל מקום, תנועת הדבר יכולה להיות 'איך', מכחו של יעקב אבינו, והיא יכולה להיות 'איך' מכחו של עשיו הרשע, 'איך' שנעשה מכחו של עשיו הרשע, בעזר השם נעסוק בזה להלן, שמוזה נעשה ה"איכה" של האדם, ה'איכה' זה צירוף של איה ואיך, זהו 'איכה' ומשם משתלשל האיכה', כלומר, כאשר מקום הצירוף של הדבר נובע ממקום הקלקול, ממקום שורש צירופו של עשיו, זה ההבחנה של 'איך' שהוא 'איכה'.

אבל כאשר זה נעשה מכח מדרגתו של יעקב אבינו, דייקא, זה 'דמות תם', כביכול, שעל זה נאמר בחז"ל שבקשו מלאכי השרת לומר

מילון ערכים בקבלה • גן עדן

הדעת [ובשער הכוונות (דרושי נפילת אפים, דרוש ה) כתב וז"ל, ונהר יוצא, דהיינו בינה, מעדן, היינו חכמה, להשקות את הגן, דהיינו ת"ת, עכ"ל. ובספר הליקוטים (לך לך) כתב וז"ל, עדן נקרא אבא וגן נקרא אמא, עדן נקרא זעיר וגן נקרא נוק', עיי"ש]. וכבר ידעת שהבינה אחוזה בימין וכו', והנה בינה כל רחמי דילה נותנת לעלמא דאתי, לג"ע הארץ, שהוא זרוע הימיני, לכן ג"ע הארץ הוא לצד דרום הישוב, באמצע העולם ממש, וכנגדו זרוע שמאל שהוא גיהנם הארץ לצפון, עכ"ל. ועיין שפת אמת (שם). וכתב שם (שם, פ"ג) וז"ל, נתבאר שהוא (ג"ע הארץ) נקודת האמצעי של קו שוה היום של כל העולם, והוא לדרום א"י, והוא נגד בינה דמלכות עשיה כנ"ל, שהוא עוה"ב הצפון לצדיקים לעוה"ב. ונודע שהסט"א אין לה אחיזה בבינה, ולכן אין סט"א בג"ע, משא"כ בביהמ"ק אע"פ שהוא נקודת היסוד, הוא יסוד דמלכות, וג"ע הוא בינה דמלכות, עכ"ל. והיינו התפשטות "הארת" אמא עד נקודת הטבור כי עצמותה מתפשטת עד החזה, ודו"ק היטב. וזש"כ שם (שער נ, פ"א) וז"ל, ג"ע, נקודה סתימאה, טבור דז"א, ששם יסוד אמא מתלבשת, לכן ג"ע טבור העולם, עכ"ל. והיינו התפשטות הארת אמא, ולא עצמותה, ודו"ק.

ושורש הארת אמא המתפשט, הוא ז"ת שבו. וכתב במשנת חסידים (מסכת תוספת שבת, פ"ג) וז"ל, ס"ג עם עשר אותיותיו שבע תחתונות דבינה שמספרו ע"ג, עכ"ל. וזהו ג"ע, והוא הארת בינה כנ"ל. והשורש הוא ג"ר, אולם בעלמות, וזהו ג"ע, ר"ת ג' עלינים, ודו"ק. ומאיר בז"א, בטבורו, כנ"ל, שהוא יעקב. וכמ"ש בשער הפסוקים (תולדות) וז"ל, יעקב וגן עדן מספרם שוה, כי גן עדן עם אותיותיו, הוא כמנין יעקב, וזהו שנכנס ג"ע עמו, עכ"ל. ושלמות הארה זו, הוא חיבור בינה, ת"ת, מלכות. כי הארת בינה בז"א, הוא ג"ע עליון כנ"ל, ויסוד דנוק' הוא ג"ע תחתון. וכתב בספר הליקוטים ובלקוטי תורה (לך לך) וז"ל, בגליון שם, ג"ע גימט' קע"ז, וג' שמות אדנ"י הוי"ה אלקים ג"כ גימט' קע"ז, עיי"ש.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת
bilvavi231@gmail.com

כתב בשער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ד) וז"ל, גן עדן העליון הוא כנגד עולם הבריאה שהיא בינה (היינו הארת בינה, כדלהלן), גן עליון בסוד נוק', יסוד שבה. וגן עדן תחתון הוא בעשיה, בנוק', יסוד דמלכות, עכ"ל. וכתב בתורת חכם (דף פז, ע"ב) וז"ל, ואדה"ר, ממלכות דמלכות בערך הכולל, ונקרא ג"ע, כי לעולם אין התחתון מקבל אלא מהמדריגה התחתונה של העליון, עיי"ש. ועיין שמן ששון על שער הכוונות (דרושי הלילה, דרוש ד, אות נו"ן) שיש כמה בחינות ג"ע, ויש ג"ע עליון בתבונה, ותחתון בלאה, עיי"ש. ויסוד דהכא תחילתו בטבור, וזה שאמרו חז"ל שג"ע נמצא בטבור הארץ.

וביאר בפרטות בעץ חיים (שער לב, פ"ה, מ"ת) וז"ל, צד הפנים (של ז"א) מתחלק לב' בחינות, כי מחציו ולמטה שם האורות של החסדים דאמא מגולים, שם הוא בחינת הישוב שבו שוכנים ועומדים בנ"א, וכנגד המקום הזה עצמו מן האחור הוא עמידת רחל נוק' דז"א. וזה סוד שנקרא רחל ארץ כנ"ל, ארץ ישראל, ארץ ז"א הנקרא ישראל וכו'. אמנם שם מחציו ולמעלה מצד הפנים הוא מדור אל הנשמות העליונות הנקרא ג"ע הארץ (שכנגדו באחור זהו הארץ ולכן נקרא ג"ע הארץ, עיי"ש) וכו', נקודת מחציתו, פי הטבור, אשר כנגדו ג"ע הארץ, עכ"ל. ועיי"ש שרחל כנגד פי היסוד ממש, משא"כ ג"ע הוא במקום הטבור בפניו. ובלשונו שם, נקודה העליונה הזו היא נקודה עלאה סתימאה, והיא נקודת הטבור שהוא סתום, וזהו נקודה עלאה למעלה ממקום נקודה תתאה שביסוד (שכנגדו עומדת רחל, א"י) כנ"ל שהיא תתאה ופתוחה, אבל נקודת הטבור עליונה וסתומה, והיא בחינת ג"ע הארץ (בחינת ארץ העליונה), אמא עלאה הסתום מעין כל בריה, בסוד עין לא ראתה, עכ"ל, עיי"ש. וזהו ג"ע עליון.

וגן עדן תחתון מקומו בעשיה, כמ"ש שם (שער מב, פ"ד) וז"ל, מלכות דעשיה נקרא ירושלים וכו', נמצא כי אמצעית קרקע הוא ג"כ הארץ, והוא חומר זך מאד קדוש, וסביבותיו הארץ הזאת חומרית מאוד, עכ"ל. עיי"ש. וכתב שם להלן (שער מג, פ"א) וז"ל, וכנגד נקודת הטבור, שהוא ממש אמצע כל העולם ולא של הישוב לבדו כמו א"י, היא בבינה שבבינה דמלכות דעשיה, והיא ג"ע הארץ, והעדן הוא חכמה שבה והנהר הוא

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים • הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

03.579.3829 ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק • 02.623.0294

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com